

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 163/2015
25.02.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Бате Цветковића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног С.Р., због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног С.Р. - адвоката Д.П., поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр.84/14 од 07.08.2014.године и Вишег суда у Врању ЗКж. бр.582/14 од 13.11.2014. године, у седници већа одржаној дана 25.02.2015. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног С.Р. - адвоката Д.П. као основан, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр. 84/14 од 07.08.2014. године и Вишег суда у Врању ЗКж.бр.582/14 од 13.11.2014. године, тако што Врховни касациони суд, на основу члана 422. тачка 3) Законика о кривичном поступку, према окривљеном С.Р.

ОДБИЈА ОПТУЖБУ

да је:

1) дана 01.02.2005.године као одговорно лице, у својству директора ЈП В. из С., иако је знао да закључењу Уговора о закупу пословног простора мора да претходи Одлука Управног одбора о давању у закуп и спроведен поступак лицитације у којем ће се изабрати најповољнији понуђач, прекорачењем границе свог службеног овлашћења, без икакве одлуке и без спроведеног поступка лицитације, са Д.Ц. из М. закључио Уговор о закупу пословне просторије који је заведен у деловодник овог предузећа под бројем 124 дана 03.02.2005.године за локал који се налази у улици ... број ... за закупнину коју је у договору са закупцем одредио у висини од 60 еура месечно у динарској противвредности по средњем девизном курсу на дан уплате, а све ово у намери да Д.Ц. прибави корист у могућности коришћења као закупца наведеног локала за наведени нереално низак

износ закупнине, на штету ЈП В. из С. и других лица заинтересованих за добијање овог пословног простора у закуп,

- чиме би извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012 од 24.12.2012. године).

2) да би прикрио извршење кривичног дела под 1) диспозитива, у истом својству, дакле као одговорно лице, наложио Ч.Т., правнику у ЈП В. из С. да у тексту Уговора о закупу пословне просторије који је заведен у деловодник овог предузећа под бројем 124 дана 03.02.2005. године, за локал који се налази у улици ... број ... напише да је површина локала који се издаје у закуп Д.Ц. из М. 28 м², иако је знао да је површина локала већа и износи 43,75 м², од чега 28 м² продајног и 15,75 м² магацинског простора, који чине недељиву целину, а онда својим потписом оверио овакву службену исправу са неистинитом садржином и употребио је у служби као да је истинита,

- чиме би извршио кривично дело фалсификовање исправе из члана 233. став 1. Кривичног закона Републике Србије („Службени гласник СРС“ број 26/77 ... 21/90, „Службени гласник РС“ број 16/90 ... 67/2003).

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр.84/14 од 07.08.2014.године окривљени С..Р. је оглашен кривим због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. тачка 1) КЗ у стицају са кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, па су му за наведена кривична дела претходно утврђене појединачне казне и то за кривично дело из члана 359. став 1. тачка 1) КЗ казна затвора у трајању од 6 месеци, а за кривично дело из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ казна затвора у трајању од 3 месеца и затим му је изречена условна осуда тако што му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од 8 (осам) месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року од 2 (две) године по правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело.

Истом пресудом окривљени је обавезан да плати суду на име трошкова кривичног поступка износ од 1.200,00 динара и на име судског паушала износ од 3.000,00 динара, а све у року од 15 дана по правноснажности пресуде. Оштећени ЈП В. из С. је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу.

Пресудом Вишег суда у Врању ЗКж.бр.582/14 од 13.11.2014.године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног С.Р. и потврђена је пресуда Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр. 84/14 од 07.08.2014. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног С.Р. - адвокат Д.П. због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и у целини укине правноснажне пресуде Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр.84/14 од 07.08.2014.године и Вишег суда у Врању ЗКж.бр. 582/14 од 13.11.2014. године и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

Наиме, бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП која је општег карактера, при чему формално не означава ни једну повреду закона, али се из образложења захтева може закључити да је исти поднет због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, обзиром да се наводи да је суд на дело које је предмет оптужбе погрешно применио одредбу члана 359. став 1. КЗ и одредбу члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ.

Из списка предмета произилази да је окривљеном оптужним актом јавног тужиоца КТ.бр.69/06 од 11.09.2007.године стављено на терет извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 242. став 4. у вези става 1. КЗ РС у стицају са кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 248. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ РС и то да је наведена кривична дела извршио као „одговорно лице“ у својству директора ЈП В. из С.

Одредбом члана 5. став 1. КЗ прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, а према одредби става 2. истог члана предвиђено је да ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца. Дакле суд је, сходно цитираној законској одредби, дужан да води рачуна о временском важењу кривичног законодавства и да у сваком конкретном случају примени најблажи закон.

Након извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја које је окривљеном стављено на терет, а пре правноснажног окончања кривичног поступка, дошло је до више измена кривичног закона, при чему је за ово кривично дело у конкретном случају најблажи Кривични законик и то Закон о изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године објављен у „Службеном

гласнику РС“ број 121/2012 који се у односу на чланове 21. и 35. наведеног закона примењује од 15.04.2013.године. Наиме, имајући у виду да је одредбом члана 35. наведеног закона, која је ступила на снагу дана 15.04.2013.године, прописано да се у члану 359. став 1 КЗ бришу речи: “или одговорно“, то произилази да извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ може бити само службено лице, а не и одговорно лице како је то оптужним актом окривљеном стављено на терет.

Међутим, првостепени суд у конкретном случају није применио најблажи закон за учиниоца, иако је то био дужан сходно одредби члана 5. став 2. КЗ, већ је, извршио измену својства учиниоца, дајући окривљеном својство службеног лица, иако је у време извршења кривичног дела окривљени, а према одредбама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“ бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005-испр.) имао статус одговорног лица, чиме је суд у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе применио закон који се не може применити и то одредбу члана 359. став 1. КЗ, будући да према овој одредби извршилац тог кривичног дела може да буде само службено лице. Како је окривљеном оптужним актом стављено на терет да је кривично дело ближе описано под тачком 1) диспозитива оптужног акта извршио као „одговорно лице“ у ком својству је окривљени и поступао и предузео инкриминисане радње, то се у његовим радњама стичу обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 1. КЗ, па је суд тиме што је дело из оптужбе оквалификовао као кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ и окривљеног огласио кривим за исто, учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на штету окривљеног, а коју повреду није отклонио другостепени суд доносећи побијану другостепену одлуку у поступку по жалби на првостепену пресуду, иако је на исту у својој жалби указивао бранилац окривљеног.

Стога је у погледу овог кривичног дела преиначена правна оцена дела и исто је квалификовано као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 1. КЗ. Међутим, имајући у виду одредбу члана 103. тачка 6. КЗ којом је прописано да ако у овом законику није друкчије одређено кривично гоњење се не може предузети када протекне 3 године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора преко једне године и одредбу члана 104. став 6. КЗ којом је прописано да застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају када протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења, те имајући при томе у виду да из списка предмета произилази да је кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 1. КЗ, за које је законом прописана казна затвора у трајању од 3 месеца до 3 године, извршено дана 01.02.2005.године, то је, сходно одредбама чланова 103. тачка 6. и 104. став 6. КЗ, дана 01.02.2011.године, (дакле, у редовном кривичном поступку) наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења за ово кривично дело.

Поред тога, основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да Уговор о закупу пословне просторије, који је окривљени у

име јавног предузећа закључио са физичким лицем Д.Ц. из М., по закону не представља службену исправу, те како је службена исправа предмет радње извршења кривичног дела фалсификовање службене исправе, то у конкретном случају недостаје битни елемент бића овог кривичног дела, због чега дело које је окривљеном стављено на терет под тачком 2) диспозитива оптужног акта и за које је он побијаном пресудом оглашен кривим не садржи обележја кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, већ обележја кривичног дела фалсификовање исправе из члана 233. став 1. КЗ РС, који је важио у време извршења кривичног дела.

Наиме, одредбом члана 4. Закона о државној управи („Службени гласник РС“ број 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014) је прописано да се поједини послови државне управе законом могу поверити аутономним покрајинама, општинама, градовима и граду Београду, јавним предузећима, установама, јавним агенцијама и другим организацијама (у даљем тексту: имаоци јавних овлашћења). Дакле, према одредби члана 4. Закона о државној управи јавно предузеће је ималац јавних овлашћења.

Према одредби члана 154. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“ број 33/97, 31/2001, „Службени гласник РС“ број 30/2010) исправа коју је у прописаном облику издало предузеће или друга организација у оквиру законом повереног јавног овлашћења представља јавну исправу. Дакле, јавно предузеће као ималац јавних овлашћења може у прописаном облику издати јавну исправу, а ако је таква исправа сачињена у писаној форми у вршењу службене дужности службеног лица, онда иста представља и службену исправу.

Садржина јавне - службене исправе мора се кретати у напред утврђеним оквирима, а у складу са законом, при чему се садржина јавне - службене исправе коју издају недржавни органи и организације - јавна предузећа тиче искључиво послова које они врше коришћењем поверених им јавних овлашћења, а не и њихових неауторитативних активности, као што је то у конкретном случају предметни Уговор о закупу пословне просторије.

У конкретном случају окривљеном је оптужним актом јавног тужиоца стављено на терет да је својим потписом оверио Уговор о закупу пословне просторије за локал који се налази у улици ... број ..., али без навођења у чињеничном опису дела да се ради о исправу коју јавно предузеће В. из С., чији је директор окривљени, издаје на основу поверених му јавних овлашћења, а из чега дакле произилази да се не ради о јавној - службеној исправу, већ о приватној исправу, а самим тиме и о кривичном делу фалсификовање исправе из члана 233. став 1. КЗ РС. Имајући у виду напред наведено, то је првостепени суд, по налажењу Врховног касационог суда, у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе применио закон који се не може применити и оглашавајући окривљеног кривим за кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ је учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на штету окривљеног.

Стога је у погледу овог кривичног дела преиначена правна оцена дела и Врховни касациони суд је, имајући у виду измене кривичног закона, оценио да, сходно члану 5. став 1. КЗ (раније важећи члан 4. став 1. Основног кривичног закона „Службени лист СРЈ“ 61/2001 и „Службени гласник Републике Србије“ 39/2003), треба применити закон који је важио у време извршења кривичног дела и описане радње окривљеног је квалификовао као кривично дело фалсификовање исправе из члана 233. став 1. КЗ РС. Међутим, имајући у виду да из списка предмета произилази да је кривично дело фалсификовање исправе из члана 233. став 1. КЗ РС, за које је законом прописана казна затвора до 3 године, извршено дана 03.02.2005.године, то је, сходно одредбама члана 95. став 1. тачка 5) ОКЗ и члана 96. став 6. ОКЗ, дана 03.02.2011. године, дакле у редовном кривичном поступку наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења за ово кривично дело.

Сходно свему напред наведеном, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног С.Р. - адвоката Д.П. и преиначио правноснажне пресуде Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану К.бр.84/14 од 07.08.2014.године и Вишег суда у Врању ЗКж. бр.582/14 од 13.11.2014.године, тако што је на основу члана 422. тачка 3) ЗКП према окривљеном С.Р. одбио оптужбу за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012 од 24.12.2012. године) и кривично дело фалсификовање исправе из члана 233. став 1. Кривичног закона Републике Србије („Службени гласник СРС“ број 26/77 ... 21/90, „Службени гласник РС“ број 16/90 ... 67/2003), јер је за ова кривична дела наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Из изнетих разлога, а на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.